EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 14.4.2010
COM(2010)143 konč.

POROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

O UPORABI IN UČINKOVITOSTI DIREKTIVE 2003/35/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA Z DNE 26. MAJA 2003 O SODELOVANJU JAVNOSTI PRI SESTAVI NEKATERIH NAČRTOV IN PROGRAMOV V ZVEZI Z OKOLJEM IN O SPREMEMBI DIREKTIV SVETA 85/337/EGS IN 96/61/ES GLEDE SODELOVANJA JAVNOSTI IN DOSTOPA DO SODIŠČ

1. UVOD

Komisija je to poročilo pripravila na podlagi člena 5 Direktive 2003/35/ES (v nadaljnjem besedilu: Direktiva). Cilj te direktive je bil prispevati k izvajanju obveznosti na podlagi Aarhuške konvencije z dne 25. 6. 1998[1], zlasti kar zadeva člena 6 in 7 ter člen 9(2) in (4) navedene konvencije.

Člen 5 Direktive natančno določa: *„Komisija do 25. junija 2009 pošlje poročilo o uporabi in učinkovitosti te direktive Evropskemu parlamentu in Svetu. Z namenom spodbujanja integracijskih zahtev varstva okolja v skladu s členom 6 Pogodbe in ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih z uporabo te direktive v državah članicah, se temu poročilu priložijo predlogi za spremembo te direktive, če je primerno. Komisija bo zlasti preučila možnost širitve področja uporabe te direktive na druge načrte in programe v zvezi z okoljem*."

Treba je opozoriti, da je bila s členom 3 Direktive spremenjena Direktiva o presoji vplivov na okolje (PVO). Ta je bila predmet temeljite preučitve, med drugim tudi vidikov, obravnavanih v Direktivi 2003/35/ES, in na podlagi njenih izsledkov je bilo sestavljeno poročilo z dne 23. 7. 2009[2]. Sicer pa je bil člen 4 Direktive, v katerem so obravnavane spremembe Direktive 96/61/ES[3] o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (IPPC) formalno razveljavljen ob kodifikaciji Direktive 96/61/ES. Ta razveljavitev je zgolj formalna, saj so se določbe člena 4 in Priloge II brez sprememb vključile v kodificirano direktivo. Komisija je z odločbo z dne 2. 3. 2006[4] oblikovala vprašalnik v zvezi z IPPC o izkušnjah, pridobljenih med 1. 1. 2006 in 31. 12. 2008, v katerega so bili vključeni tudi vidiki, obravnavani v Direktivi. Poročilo o tem bo drugim institucijam poslano v skladu s členom 17(3) Direktive 2008/1/ES.

Komisija je glede na to menila, da je treba to poročilo omejiti na preučitev uporabe člena 2, saj so bili vidiki o PVO preučeni že v poročilu z dne 23. 7. 2009[5], tisti v zvezi z IPPC pa naj bi bili preučeni v prihodnjem poročilu. V tem poročilu bodo preučena tudi vprašanja o nujnosti ali primernosti predložitve predlogov za spremembe in možnosti razširitve uporabe Direktive na načrte in programe, ki v Prilogi I niso navedeni.

---

1 Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah. EU je pogodbenica te konvencije od 17. 5. 2005 na podlagi Sklepa Sveta z dne 17. 2. 2005 (2005/370/ES), UL L 124, 17.5.2005.

2 Poročilo Komisije o uporabi in učinkovitosti direktive o presoji vplivov na okolje, COM (2009)378 z dne 23. 7. 2009.

3 Direktiva 2008/1/ES z dne 15. 1. 2008 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (Kodificirana različica), UL L 24, 29.1.2008.

4 Odločba Komisije z dne 2. 3. 2006 o določitvi vprašalnika v zvezi z Direktivo Sveta 96/61/ES (2006/194/ES), UL L 70, 9.3.2006, str. 65.

5 Na sodelovanje javnosti v okviru PVO (in sicer člena 3 Direktive 2003/35/ES) se nanašajo naslednji deli poročila z dne 23. 7. 2009: razdelka 2.2 in 3.3 ter Priloga 2.

2. PODROČJE UPORABE DIREKTIVE, KOT JE DOLOČENO V TEM POROČILU, IN SICER ČLEN 2, KI SE NANAŠA NA NEKATERE NAČRTE IN PROGRAME V ZVEZI Z OKOLJEM

Namen člena 2 Direktive je zagotoviti popolno izvajanje člena 7 Aarhuške konvencije. Tako je med drugim v njem določeno, da „*države članice zagotovijo, da se javnosti omogočijo zgodnje in učinkovite možnosti sodelovanja pri pripravi in spremembah ali revizijah načrtov ali programov, ki se jih zahteva v skladu s predpisi iz Priloge I*.“ V skladu z odstavkoma 4 in 5 navedenega člena se v njem določena pravila ne uporabljajo niti za načrte in programe z izključnim namenom nacionalne obrambe ali v primeru nujnih civilnih potreb (odstavek 4) niti za načrte in programe iz Priloge I, za katere je izveden postopek sodelovanja javnosti po Direktivi 2001/42/ES ali po Direktivi 2000/60/ES (odstavek 5).

Ob upoštevanju zgornjih izjem se je člen 2 v skladu s Prilogo I k Direktivi iz leta 2003 nanašal na načrte in programe iz:

– člena 7(1) Direktive 75/442/EGS o odpadkih;

– člena 6 Direktive 91/157/EGS o baterijah in akumulatorjih, ki vsebujejo nekatere nevarne snovi;

– člena 5(1) Direktive 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov;

– člena 6(1) Direktive 91/689/EGS o nevarnih odpadkih;

– člena 14 Direktive 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži;

– člena 8(1) Direktive 96/62/ES o ocenjevanju in upravljanju kakovosti zunanjega zraka.

Vendar so bili po eni strani nekateri akti zaradi jasnosti in poenostavitve kodificirani, po drugi strani pa so bile nekatere direktive prilagojene za boljše varstvo okolja.

Zaradi zakonodajnih sprememb se člen 2 Direktive nanaša oziroma se bo nanašal na naslednje načrte in programe:

– od 12. 12. 2010 na načrte ravnanja z odpadki iz člena 28 Direktive 2008/98/ES[6]; v skladu s členom 41 te direktive bosta namreč direktivi 2006/12/ES (z njo je bila kodificirana Direktiva 75/442/EGS) in 91/689/EGS razveljavljeni šele s tem datumom; do takrat za načrte iz člena 7 Direktive 2006/12/ES in člena 6 Direktive 91/689/EGS veljajo te določbe;

– na delovne programe iz člena 5(1) Direktive 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov;

[6] Direktiva 2008/98/ES z dne 19. 11. 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv, UL L 312, 22.11.2008, str. 3. V uvodni izjavi 40 je izrecno omenjeno sodelovanje javnosti, ki se zahteva v Direktivi 2003/35/ES.

– od 11. 6. 2010 na načrte za kakovost zraka iz člena 23 Direktive 2008/50/ES[7]; v skladu s členom 31 bo namreč Direktiva 96/62/ES razveljavljena šele s tem datumom; do takrat bo za načrte iz člena 8(3) Direktive 96/62/ES veljala ta direktiva.

Kar zadeva načrte ravnanja z odpadki iz člena 14 Direktive 94/62/ES[8], javnost v okviru tega poglavja sodeluje pri pripravi načrtov, saj je treba v načrte ravnanja z odpadki, ki morajo biti pripravljeni v skladu s členom 7 Direktive 75/442/EGS (postala Direktiva 2006/12/ES), vključiti „*posebno poglavje o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, vključno z ukrepi, sprejetimi na podlagi členov 4 in 5*“, poleg tega jih bodo z 12. 12. 2010 nadomestili načrti iz člena 28 Direktive 2008/98/ES.

V nasprotju s členom 6 Direktive 91/157/EGS, ki je izrecno določal, katere programe morajo pripraviti države članice, je v Direktivi 2006/66/ES[9], s katero je bila prva razveljavljena 26. 9. 2008, uporabljen drugačen pristop za dosego zastavljenih ciljev, in sicer prek prostovoljnih sporazumov med pristojnimi organi in zadevnimi gospodarskimi sektorji (člen 27). Države članice morajo ustrezne določbe izvajati z zakonodajnimi, upravnimi ali drugimi ukrepi samo ob neupoštevanju sporazumov. Programi, ki so bili sprva predvideni v Direktivi 91/157/EGS, so tako prenehali obstajati.

3. INFORMACIJE NA PODLAGI PRIDOBLJENIH IZKUŠENJ

Informacije o uporabi člena 2 hkrati temeljijo na izkušnjah Komisije in na poročilih, za katera so bile zaprošene države članice[10], čeprav ta poročila v Direktivi niso bila predvidena.

- *Prenos Direktive, zlasti člena 2*

Na datum sprejetja tega poročila so vse države članice, ki so odgovorile, Direktivo, še zlasti člen 2, že prenesle v nacionalno zakonodajo – v nekaterih primerih tudi na regionalni ravni (Belgija in Avstrija). Nekatere države članice, med drugimi Francija, Češka republika in Belgija, so člen 2 vsaj deloma prenesle s sprejetjem besedil o prenosu Direktive 2001/42/ES[11], bolj znane kot Direktive o strateški okoljski presoji (SOP). Od sedmih držav, ki niso odgovorile, samo Irska Direktive še ni v celoti prenesla v svoj pravni red[12]. To pa ne velja za člen 2.

---

7 Direktiva 2008/50/ES z dne 21. 5. 2008 o kakovosti zunanjega zraka, UL L 152, 11.6.2008, str. 1.

8 Direktiva 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003, direktivama 2004/12/ES in 2005/50/ES ter nazadnje z Uredbo (ES) št. 219/2009.

9 Direktiva 2006/66/ES z dne 6. 9. 2006 o baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih in razveljavitvi Direktive 91/157/EGS, UL L 266, 26.9.2006. V skladu s členom 28 navedene direktive je bila Direktiva 91/157/EGS razveljavljena 26. 9. 2008.

10 V nasprotju z Direktivo 2003/4/ES, katere namen je zakonodajo Skupnosti uskladiti z Aarhuško konvencijo, kar zadeva dostop javnosti do okoljskih informacij, Direktiva izrecno ne določa, da morajo države članice Komisiji predložiti poročilo o izkušnjah pri izvajanju. Vendar je Komisija menila, da nujno potrebuje njihove informacije in mnenja. Tako je z dopisom z dne 29. 7. 2008 države članice zaprosila, naj ji pošljejo pripombe na podlagi navodil. Odgovorilo je dvajset držav, nekatere med njimi precej po roku, ki je bil 14. 11. 2008. Podatkov ni zagotovilo sedem držav (Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Portugalska, Slovenija in Slovaška).

11 Direktiva 2001/42/ES z dne 27. 6. 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje, UL L 197, 21.7.2001, str. 30.

12 Sodba Sodišča z dne 16. 7. 2009 v zadevi C-427/07.

Torej je mogoče ugotoviti, da so vse države članice izvedle vse potrebno za prenos člena 2 v svoj pravni red.

- *Izkušnje Komisije pri uporabi člena 2*

Po zakonodajnih prilagoditvah zaradi sprejetja Direktive[13] načrti in programi zadevajo – in tako bo tudi od konca leta 2010 – zlasti načrte ravnanja z odpadki in načrte za kakovost zraka. Glede na njihovo naravo in obseg bi bila lahko Direktiva SOP v praksi primernejši instrument kot člen 2 za obravnavo teh vidikov, med drugim tudi sodelovanja javnosti. Poleg tega je v členu 6 Direktive SOP sodelovanje javnosti predvideno v podobnem obsegu kot v členu 2 Direktive. To potrjujejo tudi izkušnje v nekaterih državah. Na tej stopnji se to zaznava samo kot težnja. Prihodnji razvoj bo pokazal, ali se bo ta težnja potrdila in postala splošna praksa.

Na povezavo med delovnimi programi za varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov in Direktivo SOP, zlasti členom 3 te direktive, je opozorilo najvišje belgijsko upravno sodišče (*Conseil d'Etat de Belgique*)[14] v dveh vsebinsko enakih vprašanjih za predhodno odločanje. Ob sprejetju tega poročila sta ti zadevi v zvezi s programom za upravljanje dušika, ki ga je Valonska regija sprejela z odlokom z dne 15. 2. 2007, še vedno v postopku pred Sodiščem.

Informacije Komisije so bile dopolnjene tudi s poročili, za katera so bile zaprošene vse države članice. Prispevki dvajsetih držav, ki so odgovorile, so temeljili na navodilih, priloženih dopisu Komisije z dne 29. 7. 2008. Obsežnost in podrobnost informacij v teh prispevkih sta zelo različni. Komisija jih je preučila glede na strukturo teh navodil. Pri sedmih državah, ki niso odgovorile, pa je upoštevala stike z nacionalnimi izvedenci in nevladnimi organizacijami. Pripombe držav, ki so odgovorile na njen dopis, se v glavnem ne razlikujejo od informacij, ki jih ima Komisija na voljo za sedem držav, ki niso odgovorile.

Opozoriti je treba na dva vidika v zvezi z izkušnjami na nacionalni ravni: na pozitivne in negativne učinke uporabe Direktive ter njeno dejansko uporabo.

– *Pozitivni in negativni učinki uporabe Direktive*

Številne države navajajo, da je bila javnost zaradi pravil o sodelovanju javnosti precej bolje obveščena o okoljskih vprašanjih, tudi tistih v zvezi z načrti in programi. Opaziti je tudi, da se uradniki, ki pripravljajo osnutke načrtov ali programov, in politični organi, odgovorni za njihovo sprejetje, vedno bolj zavedajo nujnosti pridobitve mnenja javnosti pred njihovo odobritvijo. Vendar bi bila potrebna tudi prizadevanja lokalnih organov.

Zaradi večje ozaveščenosti o vprašanjih in izzivih je posvetovanje z javnostjo olajšalo uporabo sprejetih ukrepov in okrepilo zaupanje v zadevne institucije. V nekaterih primerih so se na podlagi pripomb javnosti spremenile prvotno predvidene rešitve ter odpravili ali omilili vidiki, ki so pri zadevni populaciji povzročali zaskrbljenost. Včasih je posvetovanje javnim organom omogočilo, da so se seznanili s področji ukrepanja, ki jih je civilna družba štela za prednostna, in jih upoštevali pri vnovični določitvi prednostnih nalog.

---

[13] Te prilagoditve so analizirane v razdelku 2.

[14] Združeni zadevi C-105/09 in C-110/09, v obravnavi.

V nekaterih pripombah je navedeno, da je sodelovanje posameznikov, ki niso vključeni v združenja, bolj omejeno, in to celo pri strateških dokumentih[15]. To bi lahko pripisali dejstvu, da – po navedbah iz enega od prispevkov – „*večina javnosti*“ še ne ve, da lahko sodeluje pri posvetovanju. V več državah je opaziti prizadevanja za obveščanje javnosti o njenih pravicah in kar se da obsežno oglaševanje – po potrebi tudi v lokalnih medijih – posvetovanj, ki bodo potekala v naslednjih tednih.

V nekaterih prispevkih opozarjajo, da je treba za organizacijo posvetovanja zagotoviti ustrezne finančne in človeške vire, na primer za preučitev pripomb javnosti.

V nekaterih državah članicah je že precej pred sprejetjem Direktive veljala zakonodaja ali je bila praksa obveščanja javnosti, tako da Direktiva vsaj pri načrtih in programih ni povzročila večjih posledic ali sprememb. Vsekakor pa je Direktiva pripomogla k jasnemu in v nekaterih primerih večjemu priznanju pravice javnosti do sodelovanja pri odločanju na okoljskem področju.

V drugačnem obsegu so v prejetih prispevkih poudarjeni tudi manj pozitivni vidiki. Tako je bilo ugotovljeno, da:

– javnost včasih od organov zahteva informacije, podatke ali dokumente, ki niso pomembni za tekoče posvetovanje;

– je zaradi neustrezne dokazne dokumentacije pogosto težko ustrezno preučiti izražena mnenja;

– je pri obsežnejših načrtih (v tem primeru načrtih ravnanja z odpadki na nacionalni ravni v dveh državah) sodelovanje javnosti v enem primeru povzročilo precejšnjo delovno obremenitev in težave pri iskanju rešitev, ki bi bile sprejemljive za vse ali večino zadevnih akterjev, tako da se je odobritev načrta precej zakasnila; v drugem primeru je podaljšanje postopkov zaradi sodelovanja javnosti povzročilo, da nekateri podatki niso bili več aktualni. Vendar ta dva primera ne kažeta običajnih razmer.

- *Dejanska uporaba člena 2*

Na splošno se člen 2 uporablja zelo omejeno. Razlog za to bi bilo lahko razmeroma kratko obdobje med skrajnim rokom za prenos (25. 6. 2005) in datumom, ki so ga morale države članice upoštevati pri navajanju izkušenj (31. 5. 2008). Drugi razlog, ki ga prav tako navajajo nekatere države članice, je, da se posvetovanja iz člena 2 izvajajo v širšem okviru Direktive 2001/42/ES.

V prispevkih ni navedenih posebnih težav (glede razlage ali česa drugega).

Pri drugih ugotovitvah v zvezi z uporabo so bili izpostavljeni naslednji vidiki:

– da bi dosegli, kar se da obsežno in dejavno sodelovanje, ki bi preseglo objavo v uradnih listih in časopisih, bi bilo treba izvesti proaktivno obveščanje (na primer s sestanki, dopisi, seminarji) javnih ali zasebnih združenj, ki bi jih to utegnilo zanimati;

---

[15] V enem od prispevkov je v zvezi s tem navedeno: *„Odgovorijo posamezniki, ki so že tako najbolj ozaveščeni o okoljskih vprašanjih. Za rešitev tega je regija (glavno mesto Bruselj) torej skušala poleg javne ankete izvesti kar največ posebnih raziskav na reprezentativnem vzorcu populacije*.“

– javnost bi bilo treba pred sprejetjem dokončne odločitve seznaniti s potrditvijo ali z zavrnitvijo izraženih mnenj in z razlogi za njihovo sprejetje ali zavrnitev; v ta namen se je v prispevku ene od držav predlagala sprememba člena 2(2)(c) in (d);

– na sodelovanje pri posvetovanju bi lahko vplivalo to, da javnost ni seznanjena s tem, kako se njeni odgovori upoštevajo pri končni odločitvi, ali da meni, da se njeni odgovori v resnici ne upoštevajo.

4. OCENA KOMISIJE

- *Učinkovitost člena 2*

Komisija na splošno meni, da je člen 2 povzročil, da:

– je odločanje postalo preglednejše, saj so se ustvarili konstruktivnejši odnosi in zaupanje med pristojnimi organi in civilno družbo;

– se pri sprejetih odločitvah bolj upoštevajo potrebe in pomisleki večjega dela javnosti, kar omogoča lažje sprejemanje in izvajanje načrtov ali programov;

– je družba, zlasti na regionalni ali lokalni ravni, bolj ozaveščena o okoljskih težavah v zvezi s konkretnimi vprašanji (med drugim ravnanje z odpadki in kakovost voda) in da se zanje bolj zanima; zgovoren primer tega je postopek predhodnega odločanja, ki poteka pred Sodiščem, v zvezi z delovnim programom Valonske regije za varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati.

Sodelovanje javnosti od zadevnih organov seveda zahteva ustrezne spremembe, saj je treba pri odločanju upoštevati nujnost učinkovitega in dovolj zgodnjega posvetovanja z javnostjo. Tako je treba zagotoviti ustrezna finančna sredstva in človeške vire.

Države članice morajo preučiti, kdaj je najprimernejši čas za začetek posvetovanja, da se zagotovi, da to poteka, „*ko so še vse možnosti odprte*“ (kot se zahteva v členu 6(4) Aarhuške konvencije, na katerega se sklicuje člen 7 navedene konvencije), in kako zagotoviti njegovo učinkovitost. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da morajo države članice zagotoviti, da je javnost, zlasti zadevna javnost, dejansko seznanjena z začetkom posvetovanja. Pojavlja se namreč težnja po tem, da se te informacije ne objavijo samo v uradnih glasilih, temveč tudi v medijih (tisk ali radio), z letaki v zadevnih občinah in na spletnih straneh pristojnih organov. Kot se predlaga v enem od prispevkov, bodo morale države članice presoditi, ali je potrebno oziroma primerno še dejavnejše obveščanje javnih ali zasebnih združenj s posamičnimi dopisi, informativnimi sestanki ali seminarji. Komisija še ugotavlja, da lahko prav ti pripomorejo k večjemu vključevanju državljanov ali nevladnih organizacij v posvetovanja.

Navedeno je bilo, da še velik del civilne družbe ne sodeluje pri posvetovanjih, vendar izrazi zadržke, ko je končna odločitev sprejeta. Delni razlog za to bi bilo lahko to, da javnost ne ve, kako se njene pripombe upoštevajo pri končni odločitvi. Komisija v zvezi s tem države članice spodbuja, naj kar najbolje pojasnijo razloge za polno ali delno zavrnitev nekaterih predlogov. Ustrezne povratne informacije (*feedback*) so eden ključnih dejavnikov za uspešno sodelovanje javnosti in zagotovitev večjega zaupanja. Spremembe člena 2(2)(c) in (d), kot je bilo predlagano v enem od prispevkov, na tej stopnji niso nujne.

Komisija se zaveda, da se lahko zaradi posvetovalnega postopka zakasni – včasih primerih znatno – dokončno sprejetje načrtov ali programov. Taka zakasnitev ni toliko odvisna od

rokov za posvetovanja, ampak bolj od vrste načrtovanega projekta, zlasti če povzroči nasprotovanja in pomisleke civilne družbe. Ustrezno posvetovanje z javnostjo že v fazi načrtovanja krepi družbeno sprejemljivost načrta in preprečuje ali zmanjšuje nadaljnje ovire, na primer pravna sredstva, ter tako lajša njegovo izvajanje. Prevladajo torej pozitivni vidiki sodelovanja javnosti. Ta vidik zakasnitve je bolj ali manj jasno razviden iz številnih prispevkov in je očitno vidik, ki mu bo treba v prihodnje nameniti več pozornosti. Več izkušenj pri izvajanju Direktive bi lahko pripeljalo do konkretnih rešitev za zagotovitev boljšega ravnotežja med sodelovanjem javnosti in upravičenim prizadevanjem za učinkovitost.

Države članice si bodo morale še naprej prizadevati za obveščanje javnosti o pravicah in jamstvih na podlagi Direktive, in to na ravni, ki bo najprimernejša glede na strukturo in tradicijo posamezne države. To pripravljenost je zaznati v več prispevkih. Vendar to ni samo naloga držav članic. Tudi same nevladne organizacije lahko učinkovito pripomorejo k temu, in sicer kot razširjevalci informacij.

- *Predlogi za spremembe*

Glede na pomanjkanje izkušenj v zvezi s členom 2 se ne zdi primerno, da bi na tej stopnji predlagali spremembe.

Komisija je v zgornjih pripombah navedla nekatere ugotovitve, na podlagi katerih bi bilo mogoče povečati učinkovitost Direktive. Ker mora podrobna pravila sodelovanja javnosti določiti vsaka država članica ob upoštevanju svoje strukture in tradicije, morajo države članice presoditi, ali so te ugotovitve upoštevne z vidika dejanskih razmer v posamezni državi, ali so izvedljive v praksi in če so, kako.

Na podlagi konkretne uporabe člena 2 v državah članicah in najdenih praktičnih rešitev za omejitev nekaterih manj pozitivnih vidikov bi bile lahko v prihodnje potrebne ali primerne spremembe.

- *Razširitev področja uporabe člena 2 na načrte ali programe, ki niso navedeni v Prilogi I*

Taka razširitev se nobeni državi članici ni zdela nujna ali primerna. Nekatere države članice pa so navedle, da bi bilo treba imeti jasno predstavo o obsegu seznama načrtov in programov, ki spadajo v področje uporabe Direktive 2001/42/ES, preden se v področje uporabe člena 2 predvidi vključitev drugih načrtov in programov. Povedano drugače, v nekaterih prispevkih se priporoča temeljit razmislek o povezavi med členom 2 in Direktivo 2001/42/ES. V enem od prispevkov je še dodano, da je bil ob sprejetju Direktive 2003/35/ES seznam načrtov in programov iz Priloge I k Direktivi izčrpen, saj naj bi bilo sodelovanje javnosti pri novih načrtih in programih urejeno v posebnih novih instrumentih, da bi se upoštevala Aarhuška konvencija. Ta ugotovitev očitno temelji na uvodni izjavi 10 Direktive.

Komisija dopušča možnost, da bi v več primerih za enak položaj veljala dva instrumenta, vendar je ta možnost verjetnejša pri odpadkih, zlasti v povezavi s prihodnjimi načrti iz člena 28 Direktive 2008/98. Morebitnih prekrivanj se je zavedal že zakonodajalec Skupnosti, tako da je v odstavku 5 izključil uporabo člena 2, če se sodelovanje javnosti izvaja že na podlagi Direktive 2001/42/ES. Prihodnja sodba Sodišča, ki se nanaša na povezavo med delovnimi programi za varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov in Direktivo SOP, pa bo zelo pomemben element pri preučitvi tega vprašanja.

Poleg tega je v Navodilih za izvajanje Aarhuške konvencije[16] podrobno določeno: „*Eden od načinov uporabe člena 7* […] *je torej opredelitev primernih postopkov za sodelovanje javnosti pri strateških okoljskih presojah (SOP). SOP javnim organom omogočajo, da pri pripravi načrtov, programov in politik upoštevajo vplive na okolje. To je torej ena od mogočih metod, ki bi bila hkrati primerna za oba dela člena 7, in sicer določbe o sodelovanju javnosti pri pripravi načrtov in programov ter določbo o sodelovanju javnosti pri pripravi politik*."

Komisija je predstavila poročilo o uporabi in učinkovitosti Direktive 2001/42/ES, tj. SOP[17]. Zavezuje se, da bo preučila povezavo med členom 2 in Direktivo 2001/42/ES bodisi v okviru morebitnih zadolžitev, ko bodo to poročilo preučile druge institucije, bodisi v okviru posebnih zadolžitev. O njenih ugotovitvah, ki jim bodo po potrebi priloženi ustrezni predlogi, bodo ustrezno seznanjene druge institucije.

To pomeni, da bi bil kakršen koli predlog za razširitev področja uporabe člena 2 na tej stopnji prenagljen.

---

16 Navodila, ZN, New York in Ženeva, 2000. Ta navodila niso uradna razlaga Konvencije.

17 Poročilo Komisije o uporabi in učinkovitosti Direktive o strateški okoljski presoji, COM (2009) 469 z dne 14. 9. 2009.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Člen 2 Direktive je kljub zelo omejeni uporabi v treh letih od datuma skrajnega roka za prenos v zakonodajo držav članic (25. 6. 2005) povzročil, da je bila pravica javnosti do sodelovanja pri odločanju o načrtih in programih enotno pozitivno priznana v zakonodaji držav članic. To je spodbudilo zanimanje javnosti za okoljske težave, z vedno večjim vključevanjem – vsaj med najdovzetnejšimi posamezniki ali organi – razsežnosti trajnostnega razvoja. Začeta prizadevanja je treba nadaljevati, da bi bila javnost bolje seznanjena s svojimi pravicami in bi več subjektov dejansko sodelovalo pri posvetovanjih. Vsaka država članica bo morala te cilje doseči na najprimernejši način in pri tem upoštevati svoje posebnosti in tradicijo. Poleg tega bodo države članice morale zagotoviti človeške in finančne vire, potrebne za učinkovito izvajanje tega člena.

Glede na te okoliščine po mnenju Komisije ni primerno predlagati sprememb ali razširitve področja uporabe člena 2 na načrte in programe, ki trenutno niso predvideni. Glede morebitnih medsebojnih povezav med navedenim členom in Direktivo 2001/42/ES pa bo Komisija izvedla presojo, ki so jo v zvezi s tema dvema instrumentoma predlagale nekatere države članice in katere izsledki bodo pravočasno poslani drugim institucijam.